

DOKTEREN OP HET WATER

Huisarts en havenarts Lucas Viruly draait, samen met drie collega's, diensten voor de Radio Medische Dienst van de reddingsmaatschappij. 'Een tak van geneeskunde met heel andere regels.'

TEKST: JOOST VISSER

BEELD: ARIE VAN DIJK/RMD/DE BEELDREDAKTIE, MARCO OKHUIZEN

Een log containerschip, op weg naar Amerika. De deining is zwaar, de kapitein schuift van zijn kruk, glijdt over het zeil en raakt met zijn hoofd de wand. Zijn nek doet 'krak', er stroomt bloed

uit zijn hoofd. Zijn mannen nemen contact op met de Radio Medische Dienst (RMD) in Nederland. De dienstdoende arts vreest een instabiele fractuur, de kapitein mag zich niet meer verroeren. 'Koers naar rechts, richting Ierland', instrueert hij de eerste stuurman, nu waarnemend kapitein. 'Dat kan niet, de zeegang maakt dat te risicovol', is het antwoord. Hij kan wel naar links, richting Spanje. Een dag later komt het schip daar aan, de kapitein wordt van boord getakeld en naar het ziekenhuis gebracht. Hij heeft vijf gebroken nekwervels, één ervan is instabiel. Een hoge dwarslaesie is hem bespaard gebleven.

FOTO MET PIJLTJES

Lucas Viruly, huisarts en havenarts in Amsterdam, draait met drie collega's diensten voor de RMD, onderdeel van de KNRM, de reddingmaatschappij: 'Dat doe ik tijdens het spreekuur of thuis; ik kan bij wijze van spreken vanaf de

Havenarts Lucas Viruly: 'Ik kan vanaf de Stille Oceaan worden gebeld.'

Stille Oceaan worden gebeld terwijl ik boodschappen doe bij Albert Heijn.' Is het schip dicht bij de kust, dan kan hij zo nodig een reddingsboot of – bij grotere afstand – een marinehelikopter sturen om een patiënt van boord te halen. Bij een afstand van meer dan 150 mijl is het hoe dan ook pap-pen en nathouden tot de volgende haven. Viruly: 'De eerste stuurman is de dokter aan boord. Hij mag op ons voorschrift putten uit de zestig medicijnen die hij in z'n kast moet hebben, hij kan een urinekatheter of een infuus inbrengen, wonden hechten. Bij een ingewikkelde wond stuurt hij me een foto waarop ik dan met tekst en pijltjes precies aangeef wat hij moet doen.'

Met de hulp van de 160 leden van het Nederlands Medisch Nautisch Genootschap – de beroepsvereniging van haven- en scheepsartsen, die vijftig jaar bestaat – hebben de vier RMD-artsen zo'n dertig protocollen opgesteld voor typerende zeemansklachten, van 'hagedrukverwondingen' tot 'steken door vissen'. Viruly: 'Dit is een andere tak van geneeskunde, met heel andere regels. Acute appendicitis, bijvoorbeeld, behandelen wij met antibiotica, net als bij een diverticulitis.'

EENZAME KAPITEINS

Ook als havenarts kent Viruly een andere werkelijkheid dan als huisarts: 'In die rol geef ik een patiënt met buikpijn een pilletje en het advies zo nodig terug te komen. Een zeeman die morgen naar West-Afrika vertrekt, krijgt hetzelfde pilletje én nog eentje erbij voor als hij koorts krijgt. Als het echt nodig is, mag hij niet mee. Is hij matroos, dan kan het schip toch vertrekken. Maar als een kapitein, eerste machinist of kok te ziek is om te varen, dan blijft het schip in de haven tot er aflossing is. Kost een ton per dag.'

Viruly maakt zich grote zorgen om de kapiteins: 'Die werken nu bijna altijd met officieren uit een ander land, met een andere moedertaal. Ze zitten vijf maanden zonder aanspraak op hun schip, voelen zich eenzaam, moeten keihard werken. En 'Amsterdam' is voor hen een grauw industrieterrein halverwege IJmuiden. Ik heb al menig kapitein hier huilend aan het bureau gehad.' ■